

10 ARGUMENTOV NA PODPORU

aktívneho začleňovania

Čo je to aktívne začleňovanie?

Aktívne začleňovanie je stratégia, ktorú vypracovala Európska komisia v roku 2008. Je navrhnutá na podporu dôstojného života ľudí v ekonomicky aktívnom veku, ktorí zažívajú sociálne vylúčenie, a ich nasmerovania k slušnému zamestnaniu alebo získaniu sebadôvery a zručností, aby sa mohli zúčastňovať na živote spoločnosti.

Stratégia má "uľahčiť integráciu do udržateľného kvalitného zamestnania osôb, ktoré môžu pracovať, a poskytnúť prostriedky postačujúce na dôstojný život spolu s podporou sociálnej účasti pre osoby, ktoré nemôžu."

Stratégia aktívneho začleňovania má **tri súčasti**, ktoré majú byť uplatňované **integrovaným** spôsobom.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0867&from=SK>

Dve nedávno publikované správy, ktoré hodnotia pokrok² v implementácii Odporúčania Komisie o aktívnom začleňovaní z roku 2008³, naznačujú, že zatiaľ bol dosiahnutý len malý pokrok v zabezpečovaní integrovanej a komplexnej stratégie sociálneho začleňovania. Preto v Oznámení o balíku sociálneho investovania publikovanom v roku 2013 Komisia apeluje na členské štáty, aby bez odkladania realizovali Odporúčanie Komisie o sociálnej inklúzii.

Prečo by vlády mali presadzovať stratégiu aktívneho začleňovania? Je aktívne začleňovanie naozaj účinným postupom vymaňovania ľudí z chudoby?

Čo aktívne začleňovanie NIE JE

Aktívne začleňovanie nie je iba o zamestnaní!

Národné vlády odpovedajú na ekonomickú krízu v Európe najmä snahami vrátiť ľudí späť do zamestnania. Hoci zamestnanie je osvedčenou cestou z chudoby, v žiadnom prípade nie je jedinou a určite nie vždy účinnou. Zlé pracovné podmienky, nízka kvalita práce a chudoba napriek zamestnaniu predstavujú hlavnú hrozbu pre blaho ľudí a zvyšujú riziko chudoby a sociálneho vylúčenia. Znižovanie chudoby vyžaduje zaistiť ľuďom prístup ku všetkým základným právam, výhodám a službám.

Aktívne začleňovanie nie je to isté ako aktivácia!

Politiky aktívneho začleňovania zohrávajú hlavnú úlohu pri podpore prístupu znevýhodnených ľudí k zamestnaniu. Sami o sebe však ľuďom nepomôžu získať slušné zamestnanie, ak sa súbežne neinvestuje do tvorby nových pracovných miest, ku ktorým sa dostanú aj znevýhodnení ľudia. Aktívne začleňovanie musí poskytovať integrovanú podporu pre ľudí, ktorí nemôžu pracovať, alebo nemajú prístup k slušnej práci.

Pridaná hodnota Stratégie aktívneho začleňovania spočíva v integrovanom trojpilierovom prístupe!

Sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana sú stále väčšmi podmieňované zamestnaneckým statusom. Zvyšujúce sa podmieňovanie podpory príjmu či prístupu k službám je spojené so sankciami a ľudia sú tak nútení prijať aj prácu nízkej kvality či málo hodnotnú pracovnú prípravu. Takýto postup neprináša pozitívne výsledky, pretože prehĺbuje problémy najzraniteľnejších skupín a negarantuje vymanenie sa z chudoby prostredníctvom kvalitného pracovného miesta. Všetky piliere stratégie aktívneho začleňovania by mali mať rovnakú váhu v navrhovaných politických programoch a opatreniach. Musia byť v praxi uplatňované integrovaným a komplexným spôsobom, pretože jednotlivo nebudú fungovať!

Aktívne začleňovanie nie je zaklínadlo, ktoré odstráni chudobu a sociálne vylúčenie a nahradí komplexnú stratégiu boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Je však kľúčovým nástrojom a ak sa uplatňuje úspešne, zaisťuje integrovaný, mnohorozmerný a celostný postup pri odstraňovaní chudoby, ktorý môže priniesť výrazné výsledky!

² Staff working document: Follow-up on the implementation by the Member States of the 2008 European Commission recommendation on active inclusion of people excluded from the labour market — Towards a social investment approach

³ Assessment of the implementation of the European Commission Recommendation on active inclusion: A study of national policies, Network of Independent Experts on Social Inclusion 2012

10 ARGUMENTOV na podporu aktívneho začleňovania

1. Aktívne začleňovanie je základným nástrojom na znižovanie **chudoby a dosiahnutie cieľa Európy 2020, ktorý sa týka chudoby, konkrétne zníženia počtu chudobných ľudí žijúcich v Európe o 20 miliónov do roku 2020, a to** prostredníctvom integrovaného postupu, ktorý podporuje prístup ku kvalitným pracovným miestam, službám a podpore príjmu. Krajiny, ktoré uprednostňujú tento integrovaný postup, si najlepšie poradili s krízou.
2. Aktívne začleňovanie je hlavnou časťou **prístupu sociálneho investovania**, investovania do ľudí tak, aby sa mohli zúčastňovať spoločenského aj ekonomického života. Ľudia sú vďaka nemu bližšie trhu práce a chránení pred pádom do väčšej chudoby a vylúčenia. Výskum ukazuje, že **cena za dlhodobé vylúčenie** je vyššia ako cena za včas realizované inkluzívne programy.
3. **Sociálne dôsledky krízy** ukazujú devastujúci vplyv úsporných opatrení, ktoré uprednostňujú škrtky vo verejných výdavkoch a znižovanie dávok a verejných služieb. To prispelo k nárastu počtu chudobných a sociálne vylúčených Európanov na 124,5 milióna (24,8 % obyvateľov EÚ) - o 6 miliónov od roku 2008. Uprednostnenie prístupov aktívneho začleňovania účinne zoslabí tento vplyv.
4. **Prístup k primeranému príjmu je základné právo**. Má zásadný význam pre **pomoc ľuďom vrátiť sa do práce**. Ak ľudia zápasia o uspokojenie základných potrieb, odoberá im to sily potrebné pri hľadaní zamestnania. Systémy primeraného minimálneho príjmu dávajú ľuďom dlhodobé zaistenie, ktoré potrebujú pri hľadaní pracovného miesta, pre väčšiu účasť na spoločenskom živote či ďalšie cesty k sociálnemu začleneniu.
5. **Systémy primeraného minimálneho príjmu** pôsobia ako **automatický stabilizátor a spoločenská opora ekonomiky**. V súčasnej ekonomickej kríze pomáhajú chrániť pred finančnými ťažkosťami ľudí bez práce a pôsobia aj ako spoločenská podpora spotreby a udržateľnej ekonomiky.
6. S primeraným minimálnym príjmom ako súčasťou **prístupu aktívneho začleňovania** možno predchádzať chudobe a zmierňovať chudobu, ktorá je jednou z kľúčových príčin zlého zdravia: primeraný minimálny príjem umožňuje ľuďom **lepšie sa starať o svoje zdravie, čo tiež znižuje dlhodobé sociálne a ekonomické náklady**.
7. Slušné zamestnanie môže poskytovať dôležitú cestu vymanenia sa z chudoby, no **nemôže nahradiť právo na dôstojný život** všetkých ľudí bez ohľadu na ich zamestnanecký status. Odporúčanie Komisie⁴ potvrdzuje **“základné právo jednotlivcov na zdroje a sociálnu pomoc dostatočnú na to, aby mohli žiť život v súlade s ľudskou dôstojnosťou.”**
8. K aktívnemu začleňovaniu patrí **poskytovanie dôležitých služieb**, ktoré sú zásadnou **podporou aktívnej sociálnej a ekonomickej inklúzie**. Sú to služby sociálnej pomoci, zamestnanosti a prípravy pre trh práce, podpora bývania, starostlivosti o deti, starostlivosti o dlhodobo chorých a zdravotnícke služby. Krátenie či **obmedzovanie prístupu k službám** v dôsledku úsporných opatrení obmedzuje ľudské práva a schopnosť ľudí žiť plnohodnotným životom, zapájať sa do života spoločenstva a získať prácu či udržať si ju.
9. Aktívne začleňovanie je **riešením aj pre vážny problém vysokej nezamestnanosti mladých** a znepokojujúceho počtu mladých Európanov, ktorí nie sú zamestnaní a ani sa nevydelávajú (**NEETs**)⁵. Ak sa bezodkladne a aktívne nepokúsime začleniť európsku mládež, stojíme pred hrozbou stratenej generácie, z ktorej mnohí už dnes trpia beznádejou a dezilúziou o vlastnej budúcnosti. Vysoká nezamestnanosť mladých naznačuje, že sa nesmieme starať len o zamestnanie pre mladých, ale aj o ich začlenenie.
10. Aktívne začleňovanie je najúčinné, keď **prináša posilnenie, právo na účasť v spoločenskom a politickom živote a pomáha ľuďom mať slovo** pri utváraní politik a programov, ktoré ovplyvňujú ich život. Aktívne začleňovanie je **uplatnením práva na informácie, odvolanie sa a možnosť nápravy**. Zaisťuje možnosť spravodlivej a účinnej podpory ľudí, ktorí zažívajú chudobu a sociálne vylúčenie.

⁴ [Council Recommendation 92/441/EEC of 24 June 1992 on common criteria concerning sufficient resources and social assistance in social protection systems](#)

⁵ **NEET** je anglická skratka označenia mladých ľudí, ktorí sa nevydelávajú, nepracujú a ani nepripravujú na povolanie". Viac o [NEET sa možno dočítať tu](#).

vlády členských štátov:

Aká je ich povinnosť či zodpovednosť pri realizácii stratégie sociálneho začleňovania?

- ✓ Právo na **ľudskú dôstojnosť** je zakotvené v Zmluve o Európskej únii, vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a prostredníctvom Charty základných práv EÚ, ktorá je súčasťou Lisabonskej zmluvy sa stalo záväzným. To by malo viesť k politickým prístupom, ktoré nevidia v ľuďoch len ekonomické jednotky. Chudoba je ohrozením ľudských práv.
- ✓ **Európsky Parlament** podporil aktívne začleňovanie prostredníctvom správy a rezolúcie poslancov prijatej v máji 2009.
- ✓ Všetky **členské štáty** v roku 2008 súhlasili s Odporúčaním a preto majú politický záväzok presadzovať stratégiu na národnej úrovni.⁶
- ✓ **Lisabonská zmluva** dáva Únii dôležitú úlohu v podpore a dopĺňaní aktivít členských štátov, ktoré sú zamerané na integrovanie ľudí, ktorí sú vylúčení z trhu práce: stratégia aktívneho začleňovania je príkladom úlohy, ktorú EÚ môže zohrávať.
- ✓ Európska komisia vo svojom Odporúčaní o aktívnom začleňovaní zdôrazňuje významnú úlohu štrukturálnych fondov v zabezpečovaní potrebných zdrojov a dávok v rámci systému sociálnej ochrany: „využívanie opatrení a zdrojov zo Štrukturálnych fondov, osobitne Európskeho Sociálneho Fondu na podporu opatrení sociálneho začleňovania“.

Viac informácií o pohľade EAPN na aktívnu inklúziu

⇒

[Active Inclusion: Making it Happen \(EAPN 2011\)](#)

⇒ pozri:

⇒ kontakt:

- EAPN Európsky sekretariát: Sian Jones, Programová koordinátorka EAPN Sian.jones@eapn.eu
- EAPN národné organizácie [tu](#) [pozri detailnejšie informácie.](#)

⁶ Council Conclusions on common active inclusion principles to combat poverty more effectively